

Izhaja 10. in 25. dne v mesecu.

Dopisi morajo biti frankirani
in podpisani ter opremljeni s
štampiliko dot. organizacije.Štane posamezna številka
Dln 2.—, mesečno Dln 4.—,
celoletno Dln 48.—. Za čla-
ne Izvod Dln 1.—.Oglasi po ceniku.
Rokopis se ne vračajo.

DELAVEC

STROKOVNI ČASOPIS.

Uredništvo in uprava:
Ljubljana, poštni predal 290.Čekovni račun št. 13.562.
Telefon Interurban št. 3478.

Janez Samojov:

Koliko nas je in kakšni smo?!

VOLITVE V »DELAJSKO ZBORNICO« BODO ZA VSAKEGA DELAVCA IN DELAVKO KAKOR VPRAŠANJE: KDO SI IN KAKŠEN SI?! — VOLITVE SO KAKOR BOJNA FRONTA: ALI SI Z MOGOČNIM MI, ALI SI ZOPER SAMEGA SEBE?! — ZATO KVIŠKU GLAVE IN VEDRA SRCA, VSI NA KROV, DA BO PROLETARSKA MISEL IN IDEJA NOVEGA ČLOVEKA NA DAN VOLITEV V »DELAJSKO ZBORNICO« ZMAGONOSNO OZNANILA: TO SMO MI!

V trenutkih vsemogočih poniževanj in žalitev, ki ja povzročajo gospodarska kriza delovnemu ljudstvu, človeku-proletarcu, so razpisane volitve v »Delavsko zbornico«. Kakor jek ogromnih prsi orjaka je odgovor delavstva na ta razpis. Ogromni gib vsega delavskega razreda je zavaloval po vseh obratih, delavnicah, tovarnah, povsod, kjer se z žuljevimi rokami in znojnim čelom služi tenek črni kruh.

Volitve v »Delavsko zbornico«, v delavsko institucijo, kjer govore in upravljajo samo delavci, morajo v teh težkih, kritičnih časih pokazati vso zrelost, vso resnobo zahtev in stremljenja delavstva, vse tisto, kar je bilo zaprto v srcu in se ni dalo in ni moglo povedati.

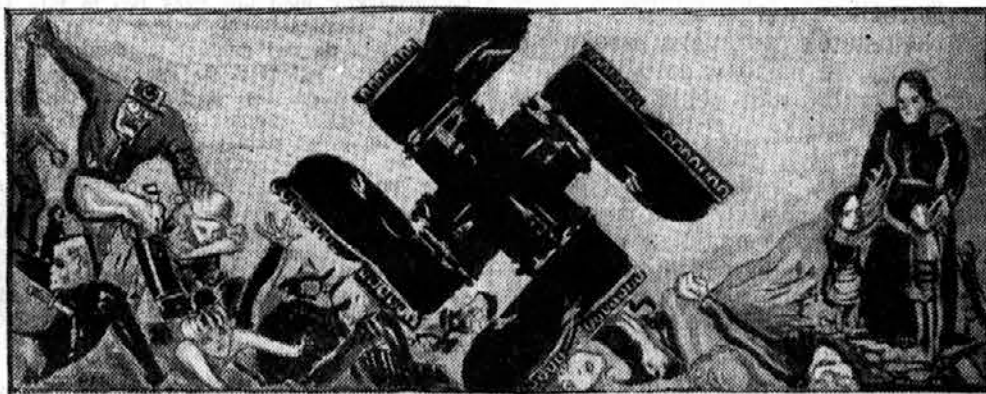
Volitve v »Delavsko zbornico« morajo pokazati, ali smo zreli za fašizem ali za hitlerizem, ali pa smo samozavestni in odločni, da ustvarjamo Človeka z vsemi lepotami, ki jih je bog Mamon in Zlato tele oropal in obdržal za sebe. Hlapčestvo, nezavednost mora doživeti na dan volitev v »Delavsko zbornico« poraz, ki bo povedal proletarcem vseh dežel, da vkljub vsemu — vstrajamo in stojimo kakor eden.

Kdor v teh dneh povese glavo, kdor se v teh dneh skriva v kot, kdor v teh dneh podstavi palico, kdor v teh dneh hoče razdirati, sejati malodušje, ta naj bo zaznamovan s pečatom, ki je neizbrisen.

Roji maskiranih oznanjevalcev miru med kapitalizmom in delom bodo hodili med vami, delavci in delavke, v tovarne, obrate, delavnice in povsod. Pazite in ne postanite neverni. Pokažite jim geslo Karla Marxa »Proletarci vseh dežel . . .«, ki nima nič skupnega z vabo: »Kapitalisti in proletariat za eno mizo.« Kajti zgodilo bi se, da bi bila potem miza na Vašem koncu pogrnjena z raztrganim namiznim prtom in z drobtinami obložena, ki bi bile še celo trde. Pomagali bi s tem le slugam in strežajem kapitalizma.

Volitve v »Delavsko zbornico« so v današnjih razmerah poleg moral-

nega tudi političnega značaja. Politični šarlatani se bodo trudili izvleči iz njih in iz vas svoje koristi, v imenu nacije in vere vas bodo blagoslavljali in vam kazali solnčne dneve. Imejte odprte oči in bistro glavo, ne pozabite v tistih trenutkih, da je tisto od njih pričarano solnce le fata morgana, le kinematografska slika, ki zapusti, ko izgine, za seboj le belo platno.

**Hakenkreuz koraka preko Nemčije.
Fašizem vseh kategorij hoče tako korakati preko vseh dežel.**

Moralna, duhovna in borbena enotnost delavskega razreda mora biti naš prapor v teh dneh volitev v »Delavsko zbornico« in ki bo plapolal potem neprestano nad nami, odganjajoč črne oblake.

Brez tega prapora ne more biti zdravega delavskega gibanja, ne velike, borbene in močne delavske solidarnosti, ne stvarne koristi od socialne zaščite in zavarovanja, ne samouprave v delavskih ustanovah.

Koliko organizirane moči — toliko pravice.

Neizmerno je žalostno, v delavnicah, obratih, tovarnah v današnjih težkih, obupnih časih, ko žanje kapitalizem sadove svetovne vojne. Stebri mogočnih bogov, da se tako izrazimo, se majejo, tuintam pokajo. Vsak od teh bogov s skrbjo gleda, kako bi zavaroval svoje bogastvo, kako bi največ rešil, če se zlomijo stebri. In vse te skrbi, vse te načrte mora plačevati delavec in delavka z nižanimi mezdami, s brezplačnimi dopusti, z brezposelnostjo.

Če kedaj poprej, velja sedaj klic prerokov:

»Kdor ima uševa, naj sliši, kdor ima oči, naj vidi. Kajti gorje onim, ki ne znajo slišati, gorje onim, ki ne znajo videti. Groza jih bo pomandrala!«

Strokovna komisija za Slovenijo, kot generalni štab strokovno organiziranega proletariata v Sloveniji, je na svoji seji proglasila mesec september 1933

**za agitacijski mesec,
za mesec strokovnega
gibanja,
za mesec proletarske misli,
za mesec proletarske soli-
darnosti.**

Ta mesec bodi življenja poln in ustvarjanja naših sil bogat. Naj bo res mesec proletarske misli, proletarske solidarnosti, mesec vnetega strokovnega gibanja.

Okrožni urad vam je jasen opomin tega, kar lahko pride, če bi prapor naše moralne, duhovne in borbene solidarnosti ne plapolal. V državi, v internacionali, v drugih državah bi ugled delavstva padel. In naša neodločnost bi škodovala zopet delavstvu v drugih državah, ker bi kapitalizem kazal na nas in govoril:

»Kje ste? . . . Ni vas! . . .«

»Marksizem propada,« kriče povsod in na vseh krajih in v vseh meščanskih časopisih. Pokažimo pri volitvah »Delavske zbornice«, da to ni res. V svobodnem glasovanju marksizem pove vsem in vsakemu, da živi.

Tako bo povedal tudi v Sloveniji in v celi Jugoslaviji pri volitvah v »Delavsko zbornico«, da živi in zmaguje. Vi, delavci in delavke v tovarnah, obratih, delavnicah in povsod, kjer je črni kruh in znojno čelo pla-

čilo za vaše delo, boste to pokazali. Črne in žute barve naj solnce ne obsije, naj ostanejo nevidne.

V nas vseh, od prvega do poslednjega, ki prodajamo svojo telesno in duševno delovno silo za skromno, gladno mezdo in plačo, je ta dan volitev gromki protest zoper takšne krivice in mogočna manifestacija za novo, lepšo bodočnost človeštva in delovnega človeka.

Naš napor naj ne bo zaman, nego oreniščen z glorio zmage.

Vsak iz vas, sodruzi in sodružice, naj se še tesneje strne v svojo organizacijo. Podružnični odbori, delavski zaupniki, vaša beseda naj ne bo zaprta, neslišna. Nego naj oznanjuje od delavca do delavca, od delavke do delavke, da je solidarnost, proletarska solidarnost in trdna skupnost tisti veliki, silni, mogočni MI, ki lomi vse okove, vse ovire, ki ustvarja solnčne dneve. Naj ne bo nobenega in nobene, ki bi v teh odločilnih dneh ostal zaspan in nezaveden in nerazpoložen.

Strokovni mesec, ki ga je proglasila in oznanila Strokovna komisija za Slovenijo, naj dvigne proletarsko misel, proletarskega duha v močno, silno trdnjavo in volitve v »Delavsko zbornico« naj bodo zmagoslaven pohod proletarske misli.

Naj bo naša pesem, pesem lepote, sile in slave:

**MI SMO, KI USTVARJAMO,
MI SMO, KI ZMAGUJEMO,
MI, PROLETARCI!**

ba iti, treba poiskati med njimi pogumna, še ne docela duševno ubita človeška bitja in jih vzdramiti. Povsod treba postaviti strokovne organizacije, listom »Delavec«, »Svoboda« in »Delavska Politika« izgaziti pot, četudi s početka ozko, ali izgaziti, da bodo hodili vsak ob svojem času k njim in jim prinašali pozdrave od drugih sotrpinov, sodružov in borcev.

To je druga naloga v septembru za vsakega borca v strokovnem gibanju, za vsakega sodruza in sodružico, ki prisega resnično in sveto pri-sego na orjaški MI.

Naj ne bo izgovorov, odlašanj, zmanjanja z ramami in z glavo, češ, ni časa, nimam nikogar znanega tam in v tej tovarni, obratu ali delavnici.

Plug zasadite v ledino in orjite. In videli boste, da boste po trdnem oranju ledine, znojni sicer, na koncu si oddahnili s samozavestnim zadovoljstvom in ponosom ter pogledali v njivo spremenjeno ledino.

Zato, sodruzi in sodružice, na njivo vsi z vso energijo, z vso svojo voljo in naj bo v vsaki tovarni, v vsakem obratu, v vsaki delavnici ob koncu strokovnega, agitacijskega meseca septembra ustanovljena borbena, proletarska strokovna organizacija!

**Vsi zavedni delavci
morajo biti stro-
kovno organizirani!**

Sodrug!

KUPUJTE IN ZAHTEVAJTE POVSOD KRUH IN PECIVO IZ
PRVE DELAVSKE PEKARNE V LJUBLJANI
POSTOJNSKA ULICA 11, DESNO. TELEFON 31-71.

Sodružice!

bomo stavbinci v stanu priboriti zastopstvo naše stroke v Delavski zbornici, ki bo vodila ostale naše napore v zgornjih pravicah. Zato moramo stavbinci odklanjati vse poskuse, da bi se nas od ostalega delavstva in od Strokovne komisije odtujevalo. Ako bi takim poskusom nasledali, bomo sami krivi, če ne bomo imeli v teh, za nas tako težkih časih, še tistega vpliva, ki bi si ga v zvezi z ostalim delavstvom lahko pridobili.

Z ozirom na to se obračamo na vse stavbince, ki enako mislijo in to razumejo, da si izvolijo za vsak obrat svoje zaupnike pod temile parolami:

ZA ZAKONSKO UREDITEV MINIMALNE MEZDE STAVBINCEV!

ZA ZAKONSKO UREDITEV BRREZPOSELNEGA SKRBTVA ZA STAVBINCE!

ZA ZASTOPSTVO STAVBINCEV V DELAVSKI ZBORNICI!

ZA NAJOŽJE SODELOVANJE STAVBINCEV Z OSTALIMI DELAVSKIMI STROKAMI, ZDRUŽENIMI V STROKOVNI KOMISIJI!

Izbrani zaupniki stavbinskega delavstva naj naznanijo svoje naslove Strokovni komisiji za Slovenijo, Ljubljana, poštni predal 290, ki bo organizirala po vsej Sloveniji sestanke stavbinskih delavcev, ki se bodo bavili z zgornjimi vprašanji.

ZVEZA ŽIVILSKIH DELAVCEV.

Slaščičarji — Ljubljana.

Ni še preteklo mnogo časa, kar smo se zbrali in stopili v vrsto delavskih organizacij. Ustanovili smo si našo sekcijo, ki po številu sicer ni velika, to pa opravičuje dejstvo, da je naš poklic eden najšibkejših. In ravno zato, ker je naša obrt šibka, nima takorekoč skoraj nobenih zakonov, ki bi ščitili izrecno naše delavstvo po manjših obratih, je potrebno, da je vsak slaščičar, kakor tudi vsak drugi, ki je v sorodstvu z našo obrtjo, organiziran v naših vrstah.

Le kadar bodo vsi organizirani, kadar bode vsak razumel pomen in smisel organizacije, takrat bo nam možno, da odpravimo krivice, ki se gode pomočnikom v nekaterih obratih in tokrat bomo dosegli tudi našo kolektivno pogodbo.

Sodrug, ni vse, če plačujete samo članarino z neko mlačno malomarnostjo, ampak treba je, da se poglabite v smisel delavskega pokreta. Vsak posameznik mora biti pokretu idejno vdan z dušo in telesom in po svojih zmognostih intenzivno delati v njem, ker samo na ta način bomo dosegli naše pravice in si zboljšali bodočnost.

Mi živimo v dobi, ko individualizem in malomeščanstvo propada. Naša doba zahte-

va, da smo združeni, ker samo v skupnosti je moč, da najdemo pot iz tega zla, ki je zajelo v zadnjem času do malega skoraj vse razrede.

Kdor pozna moč kapitalistov, ta bo to razumel, ker ve, kako težka je borba delavca za vsakdanji kruh.

Samoposebi je razumljivo, da cilji, ki si jih stavimo, ne morejo biti izvedljivi tako hitro. Sama inteligenca za voditeljsko funkcijo ne zadostuje, da bi bile vse ovire in težkoče takoj odpravljene. Tu so potrebne tudi moralne lastnosti, zlasti pa podjetnost, požrtvovalnost, predvsem pa vztrajnost.

Res je, da večini to požrtvovanje in vztrajnost ne diši. Prisiljeni delajo za vsako ceno delodajalcu, za sebe pa nečejo. Temu je pa krivo to, da smo šele malo časa organizirani in se še marsikdo od nas ne zaveda prav, kaj je organizacija in kakšna je njena moč.

Pripomniti pa je tudi treba, da so se skoraj do poveljne dobe predstavniki naše obrti prištevali k meščanom in so v to meščansko sfero potegnili tudi pomočnike. In pomočniki, napihnjani od meščanske samozavesti in meščanskega ponosa, so se čutili nekam zvišene nad drugimi delavci, dasi so jim bili žepi prazni. Bili so se po prsih, četudi so delali do 16 ur dnevno, češ: »Mi smo nekaj boljšega!«

Niso se pa zavedali, da so le hlapci gospodarjev in da jih oni izrabljajo v svoje namene. Zato je nastal baš v naši obrti splošen nered, ki se pa sedaj naenkrat ne da tako zlahko popraviti, ker je navada preveč ukoreninjena in imajo delodajalci fiksno idejo, da v slaščičarskih delavnicah ni mogoč delovni urnik.

Ker je pa inteligenca takorekoč v zvezi z našo obrtjo, je upanje, da bomo zato tudi prej kaj dosegli.

Mogoče bo kdo ugovarjal: »Toliko časa je že organizacija, pa se še ni ničesar naredilo.« Res, morda na prvi pogled ničesar, če pa pogledamo bolj objektivno, pa mnogo. Prej se niti poznali nismo; tavalali smo okrog malodušni, brez vsake vezi, brez vsakega cilja. Sedaj pa — res nismo naredili mnogo, a očistili smo marsikaj, ki izgleda na prvi pogled malenkostno, v resnici je pa velikega pomena. Mnogo narediti pa se s peščico organiziranih tudi ne da. Ker kolikor moči, toliko pravic.

Nam je treba malo več volje in zaupanja v samega sebe. Ne smemo spati, ampak delati propagando, da bomo obrnili na nas pozornost, kakor to že dolgo delajo drugi. Časi, ko so nam tuji bili učitelji, so minuli in sedaj nam je dana prilika, da se svobodno razmahnemo in pokažemo, da smo tudi mi zmožni tega, kar so zmožni drugi. Dokazati moramo našim mojstrom, da znamo tudi mi, kar znajo tuji. Rešiti jih moramo tistih bolnih misli, da so specialisti samo nemci.

Res je, da nikjer ni slaščičarstvo tako razvito, kakor v Nemčiji. Tam imajo cele knjižnice slaščičarske literature, medtem, ko mi še nimamo niti ene knjige. Ampak, to nas ne plaši; česar še ne znamo, se bomo naučili. Stremljenje vsakega naj bode, sploh kraj je mlajše generacije, da se čim bolj izobrazijo praktično, predvsem pa je potrebna duševna izobrazba.

In če nimamo slaščičarske literature, imamo pa zato drugo, ki bo mnogim še v večjo korist.

umikajo in krijejo s španskimi stenami in s podtikanjem, Wikson, ideolog oligarhije, organizator železne pete, odkrito prizna problem nasprotstva kapitala in dela.

»Oblast« — to je iskreni odgovor oligarhije; vse ostale fraze o gospodarstvu, družbi, humanosti, so prosti — humbug. Oligarhija tudi to dokazuje, vsakemu, ki bi lahko rušil svetost njene oblasti. Škofa Morehousea, plemenitega filantropa in kristjana, ki hoče nositi Kristove besede v delavske kvartale, zaprejo v norišnico. Očeta Ernstove žene, znamenitega znanstvenika, poženejo z univerze, z goljujo mu odvzamejo hišo in premoženje, ker simpatizira z delavstvom. Ustvarijo umetne razkole med delavstvom, izigravajo privilegirane strokovne organizacije: železničarske, strojniškov, tehnikov in kovinarjev. Formirajo milico, ki ima nalogo, da bo služila njihovim interesom. Kratkot: delajo vse to, kar dela danes fašizem v najširšem obsegu.

Poleg svoje brezkompromisnosti je Everhard demokrat. On veruje v demokratske uredbe svoje domovine. On pridiguje zmagi z volinimi žari, njegovo orožje so volilne krogljice.

Ali bo oligarhija spoštovala volitve? Sam Wikson odkrito trdi, da — jih ne bo spoštovala. Njegova parola je oblast brez milosti. . . . Oligarhija dobro zna, da svobodne volitve pomenijo za njo trajno nevarnost. Tudi so pripravljene, da vsak njim škodljiv rezultat volitev, zadržijo po Wiksonovem receptu.

Ustrela generalna stavka 1912. leta je prepričala oligarhijo, da samo železna peta (imenujemo jo z današnjim imenom: fašizem) lahko požari proletariata, predno v resnici zmagi ali pred volinimi žari, ali — ako oligarhija ne prizna volitev — na barikadah.

In ko ojačeni socialisti in kmečka zveza pridejo v Washington, se začnejo organizirati provokacije. Najprej so razbiti kmetje. Njihova revolta je zadušena v krvi. Oligarhija triumfirala. Socialisti brez kmetov so v manjšini. Sedaj so oni na vrsti. Provocira

Hubertus

terpentinovo milo

hvalijo vse naše gospodinjice, ker je izvrsten domač izdelek in zelo poceni!

Dobi se v vsaki trgovini!

Vsak član naše organizacije naj bi postal tudi član »Svobode« in »Cankarjeve družbe«, ker le tedaj bode postal prvi član splošne delavske organizacije, kadar bode spoznal idejo velikega buditelja delavstva — Karla Marksa.

Podpredsednik sekcije slaščičarjev.

Kultura.

Džepna biblioteka v Zagrebu je izdala II. kolo, br. 1 svojih dobrih, poučnih in zanimivih brošur. V rokah imamo pravkar izšlo »Stara i nova Spanija« od I. Boyerja i C. Minlosa. Obsega glavne etape španske zgodovine in socialno strukturo sedanje Španije. Govori o španski krizi, njenih vzrokih, razvoju in posledicah. Cena brošure je 4 Din. Naroča se: Zagreb, Gunduličeva br. 24.

Snaga, socijalistički časopis, zvezek 8, je izšel. Prinaša obilo člankov o socializmu, o delavskem razredu izpod peresa Jove Jakšiča, Dragiše Lapčevića, Bogdana Krekiča, Živka Topalovića in drugih. Stane izvod 3 Din. Naroča se: Sarajevo, poštanski pregradak br. 181.

Svijet, ilustrirani tednik, izhaja v Zagrebu in prinaša vse polno lepih slik iz planin in letovišč.

Razno.

Ali že veste, da se večina boleznih prinaša po muhalih? V času sadja je ta nevarnost še večja. Razen tega zamaže muha Vaše slike, zavese, lestence itd. Tu lahko pomaga samo dober muholovec, ki za malenkost od 75 par ali 1 Din lovi muhe podnevi in ponoči ter skrbi za Vaš zaželjeni mir v spanju. S tekočinami in razprševalci, ki so zelo dragi in so razen tega nevarni radi ognja, se ne morete nikdar iznebiti sitnih muh tako hitro in sigurno, kakor z že 35 let obneslim, dokazano najboljšim muholovcem sveta »Aeroxon«. »Aeroxon« se mnogo posnema, zahtevajte torej izrecno le to znamko.

NASVET MNOGIM!

Kdor služi kruh doma, naj tudi kupuje izdelke domačih tvrdk, pri katerih služi svoj kruh tudi Tvoj sodrug!